

OSTRAVAN.CZ

1. Ostravská Rapsodie Bohemia: Risk, který vyšel

13.04.2024 ostravan.cz - Tereza Cigánková

Odkaz na originál

Klíčová slova: divadla; Divadle; divadlo; Jiřího; moravskoslezské; moravskoslezského; Myrona; Národní; Národního; Ostravě

Rok 2024 je Rokem české hudby. K oslavám se s nejnovější premiérou s názvem Rapsodie Bohemia připojil také baletní soubor **Národního divadla moravskoslezského**, jenž v komponovaném večeru o třech částech dává prostor tvorbě etablovaných tanečních tvůrců z Čech a Spojených států a také více i méně známým kompozicím pěti českých skladatelů.

Zvětšit obrázek

Gene David Goodman a Eleonora Ancona v choreografii Úhel pohledu.
Serghei Gherciu

Jana Burkiewiczová, Viktor Konvalinka a Justin Peck – trojice choreografů, které z ryze pragmatického hlediska spojuje dekáda, v níž se narodili, z hlediska tvůrčího pak chuť zkoumat a posouvat hranice tance v jeho nejrozličnějších formách a vrstvách. Do projektu Rapsodie Bohemia přispěl každý z nich zcela odlišným dílem, přesto je výsledný celek překvapivě kompaktní. Jednotící linkou je nejen práce s hudbou českých skladatelských velikánů, ale i otevřenost vůči experimentu a odvaha prezentovat svůj autentický rukopis a pohled na věc.

Heatscape – čirá radost z tance

Justin Peck je v současnosti teprve druhým umělcem, který získal post Resident Choreographer (stálý choreograf) v prestižním americkém tělese New York City Ballet. Patří mezi jedny z nejoceňovanějších a nejvyzdvihovanějších mladých choreografů posledních dvou desetiletí a kromě tvorby pro svůj mateřský soubor se pohybuje také v oblasti muzikálu (získal Cenu Tony za choreografii v muzikálu Carousel) nebo filmu (spolupracoval například s Bradley Cooperem na nejnovějším životopisném dramatu o Leonardu Bersteinovi Maestro).

Z choreografie Heatscape. (Foto: Serghei Gherciu)

Inscenaci Heatscape vytvořil v roce 2015 pro soubor Miami City Ballet. Energií sršící zhruba třicetiminutový proud tance bere inspiraci z několika zdrojů – miamské čtvrti Wynwood Arts District, děl výtvarníka Sheparda Faireyho, rozmanitosti miamského baletní komunity a v neposlední řadě hudby Bohuslava Martinů. Koncert pro klavír a orchestr č. 1 D dur je až překvapivě inovativní a vytváří hudební plátno s bohatou texturou, na něž Peck nanáší ornamenty své choreografie. Scéně dominuje „murál“ na horizontu s Faireyho dizajnem. Motivy mandal v hřejivě oranžovo-fialových tónech kontrastují s těly tanečnicků oblečených do bílých a světle béžových kostýmů (ženy mají na sobě krátké trikoty se sukní a muži trika a šortky).

Z choreografie Heatscape. (Foto: Seghei Gherciu)

V centru pozornosti Heatscape však stojí tanec. Už při prvních tónech, kdy se tanečníci v jedné řadě rozběhli směrem k forbině, z jeviště sálala radost, nadšení, dravj i síla skupiny. Společně pasáže všech interpretů plynule střídala sóla, tria i duety, to vše v závrtném tempu, které se uklidnilo jen na chvíli.

Z choreografie Heatscape. (Foto: Seghei Gherciu)

Peck vychází ve svém rukopisu z klasické a neoklasické baletní techniky, vliv americké školy a balanchinovského stylu je více než zřejmý – odvážné, dynamické a originální kombinace kroků, ohýbání klasických linií, vynalézavá pas de deux plná obíhání a proplétání paží, rychlá práce nohou, pozice off-balance a důraz na maximální flexibilitu. Se všemi těmito výzvami si ostravští tanečníci poradili velmi dobře, ačkoli náročnost a rychlost choreografie se občas projevila v nedokonalém synchronu. I přesto se zdálo, že si možnost sáhnout si na (a dost možná i za) své limity opravdu užívají.

Úhel pohledu – improvizace hudební, taneční i životní

Na rozdíl od velmi technické a intenzivní první části večera plynula choreografie Úhel pohledu Viktora Konvalinky v uvolněné, lehce dekadentní atmosféře inspirované světem jazzové hudby. S ním ostatně souviselo také nosné téma improvizace, kterou jazzoví hráči mistrně ovládají a kterou lze do jisté míry přenést i mimo oblast hudby – do pohybu, tance i života jako takového. Tak nám to alespoň postupně na mikrofon prezentovalo sedm tanečnicků (tři ženy a čtyři muži), kteří na jevišti rozehrávali pohybové etudy a situace, v níž se jen těžko dalo rozpoznat, co je nazkoušeno co vzniklo dílem okamžiku.

Eleanora Ancona v inscenaci Úhel pohledu. (Foto: Serghei Gherciu)

Konvalinka se sebevědomě pohybuje ve vodách tanečního divadla, a tak kromě pohybových prostředků dal tanečnickům k dispozici i mluvené slovo (i v jejich rodném jazyce), zvuky, kostýmy, předměty, a zejména prostor pro jejich vlastní invenci. Rovnocennými partnery jim přímo na scéně byli klavírista Adam Farana a saxofonistka Marcela Kučová, kteří byli v mnoha případech iniciátory nových situací. V jejich podání zazněly melodie Jaroslava Ježka, Bohuslava Martinů i Ervina Schulhoffa. V jistý okamžik však nastal zvrat hudební, pohybový i vizuální a interpreti nás vzali na mnohem divočejší jízdu plnou elektronických beatů a blyštivých overálků. Myslím, že všichni zúčastnění si museli sáhnout mimo svou komfortní zónu a zvládnout najednou několik disciplín, ale právě tento punc nepředvídatelnosti a tím pádem lehkého nebezpečí a zranitelnosti dokázal publikum stáhnout a v mnoha okamžicích i rozesmát (což u tanečních inscenací není samozřejmost).

Alessio Corallo, Rita Pires a Edgar Mateo Navarro v choreografii Úhel pohledu. (Foto: Serghei Gherciu)

I přesto, že Úhel pohledu po celou dobu stimuloval představivost diváků i samotných účinkujících a otevíral cesty k různým perspektivám a výkladům, nesměřoval k jasnému vrcholu. Jednotlivé „obrazy“ sice někde kulminovaly a jinde se zase uklidňovaly, ale dříve než se stačilo naplnit očekávání (vybičované už od první scény), přišel závěr. Zpětně tedy mohlo přijít zjištění, že – stejně jako v improvizaci a v životě – je třeba nečekat a užít si daný okamžik.

Ikarie – Chyba v systému

Závěrečnou částí Rapsodie Bohemia se stala Ikarie Jany Burkiewiczové. Choreografie odkazuje na československé sci-fi drama z roku 1963 Ikarie XB 1, ve kterém zaznívá hudba skladatele Zdeňka Lišky (jeho tvorba se pojí například i se snímky Markéta Lazarová či Spalovač mrtvol). Choreografka přejímá částečně téma i hudební partituru filmu (obohacenou o vklad současného skladatele Jiřího Konvalinky), zamýšlí se ale i nad významem slova „ikarie“ jako nad místem plným radosti a harmonie a pohrává si s myšlenkou perfektního systému narušeného chybou z vnějšku.

Z choreografie Ikarie. (Foto: Serghei Gherciu)

Utopická dokonalost se zrcadlí v dokonale synchronním pohybu skupiny, ze které (alespoň na začátku) nikdo nevybočuje. Androgynní postavy v totožných futuristicky vyhlížejících kostýmech a bílých parukách reagují jako jeden organismus na hudební impulsy. Připomínají spíše bezchybně seřízený stroj nežli organičnost lidského těla a nabízejí pohled do budoucnosti, kde se s chybou či odchylkou už nepočítá. Ale přece se objeví a jako kámen hozený do vody vyvolá reakci. Může chyba systém změnit, zlepšit, nebo zničit?

Z choreografie Ikarie. (Foto: Serghei Gherciu)

Strojová přesnost pohybu v kombinaci s Liškovou hudbou (pro mne osobně neznámou a o to více překvapivou ve své modernosti a naléhavosti) byla bezpochyby působivá, za chvíli se ale stávala monotónní, tím spíš, že se většinu času tanečníci nacházeli v podobné formaci a opakovaly se některé identické principy (kaskádovitý začátek pohybu, klid skupiny versus pohyb jednotlivce apod.). Teprve v okamžiku, kdy došlo k proměně těl v prostoru, kdy do neorganického pohybu vstoupil ten organický, začal celek dávat smysl a nastal opravdový wow efekt. Lze to však vnímat jako právě onu „chybu“, která posune nepříliš vzrušující dokonalost na jinou úroveň.

Komponovaný večer Rapsodie Bohemia bych popsala jako risk, který vyšel. Ano, zazněla hudba českých autorů – ale nebyla to díla notoricky známá (snad jen pro hudební znalce). Ano, zapojili se známí choreografové – ale dosti pravděpodobně méně známí pro ostravské publikum. Ano, povedlo se to vše spojit v jeden celovečerní program – a zároveň vedle sebe postavit neoklasiku, taneční divadlo a současný tanec s futuristickými prvky. A přesto se nebojím říct, že publikum místy nedýchalo ve vzrušujícím napětí, co přijde dál a jaké to bude. Někdy prostě potřebujeme „chybu“ v systému...

*

Rapsodie Bohemia. Choreografie: Justin Peck, Viktor Konvalinka, Jana Burkiewiczová. Hudba: Jaroslav Ježek, Jiří Konvalinka, Zdeněk Liška, Bohuslav Martinů, Ervín Schulhoff. Scéna: Shepard Fairey, Viktor Konvalinka, Jaroslav Wertig, Kostýmy: Reid Barthelme & Harriet Jung, Viktor Konvalinka, Petra Vlachynská. **Národní divadlo moravskoslezské v Ostravě**. Recenze je psaná z premiéry uvedené ve čtvrtek 11. dubna 2024 v **Divadle Jiřího Myrona**.

URL | <https://www.ostravan.cz/84241/ostravska-rapsodie-bohemia-risk-ktery-vysel/>

« zpět na začátek

[Úvod Divadlo](#) Ostravská Rapsodie Bohemia: Risk, který vyšel

Ostravská Rapsodie Bohemia: Risk, který vyšel

13.4.2024 14:35 [Tereza Cigánková Divadlo Recenze](#)

<https://www.ostravan.cz/84241/ostravska-rapsodie-bohemia-risk-ktery-vysel/>

Rok 2024 je Rokem české hudby. K oslavám se s nejnovější premiérou s názvem Rapsodie Bohemia připojil také baletní soubor Národního divadla moravskoslezského, jenž v komponovaném večeru o třech částech dává prostor tvorbě etablovaných tanečních tvůrců z Čech a Spojených států a také více i méně známým kompozicím pěti českých skladatelů.

[Zvětšit](#)

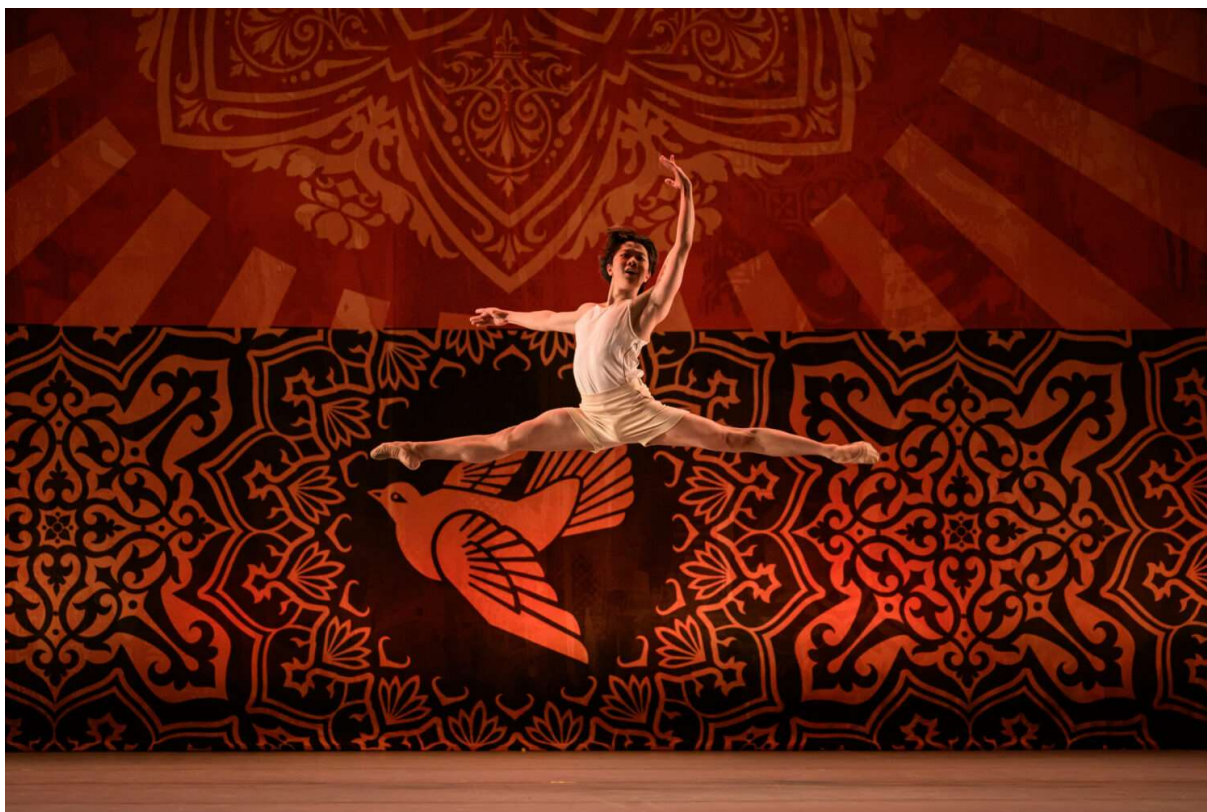
[obrázek](#)

Gene David Goodman a Eleonora Ancona v choreografii Úhel pohledu.
Serghei Gherciu

Jana Burkiewiczová, Viktor Konvalinka a Justin Peck – trojice choreografů, které z ryze pragmatického hlediska spojuje dekáda, v níž se narodili, z hlediska tvůrčího pak chuť zkoumat a posouvat hranice tance v jeho nejrozličnějších formách a vrstvách. Do projektu Rapsodie Bohemia přispěl každý z nich zcela odlišným dílem, přesto je výsledný celek překvapivě kompaktní. Jednotící linkou je nejen práce s hudbou českých skladatelských velikánů, ale i otevřenost vůči experimentu a odvaha prezentovat svůj autentický rukopis a pohled na věc.

Heatscape – čirá radost z tance

Justin Peck je v současnosti teprve druhým umělcem, který získal post Resident Choreographer (stálý choreograf) v prestižním americkém tělese New York City Ballet. Patří mezi jedny z nejoceňovanějších a nejvyzdvihovanějších mladých choreografů posledních dvou desetiletí a kromě tvorby pro svůj mateřský soubor se pohybuje také v oblasti muzikálu (získal Cenu Tony za choreografii v muzikálu *Carousel*) nebo filmu (spolupracoval například s Bradley Cooperem na nejnovějším životopisném dramatu o Leonardu Bersteinovi *Maestro*).

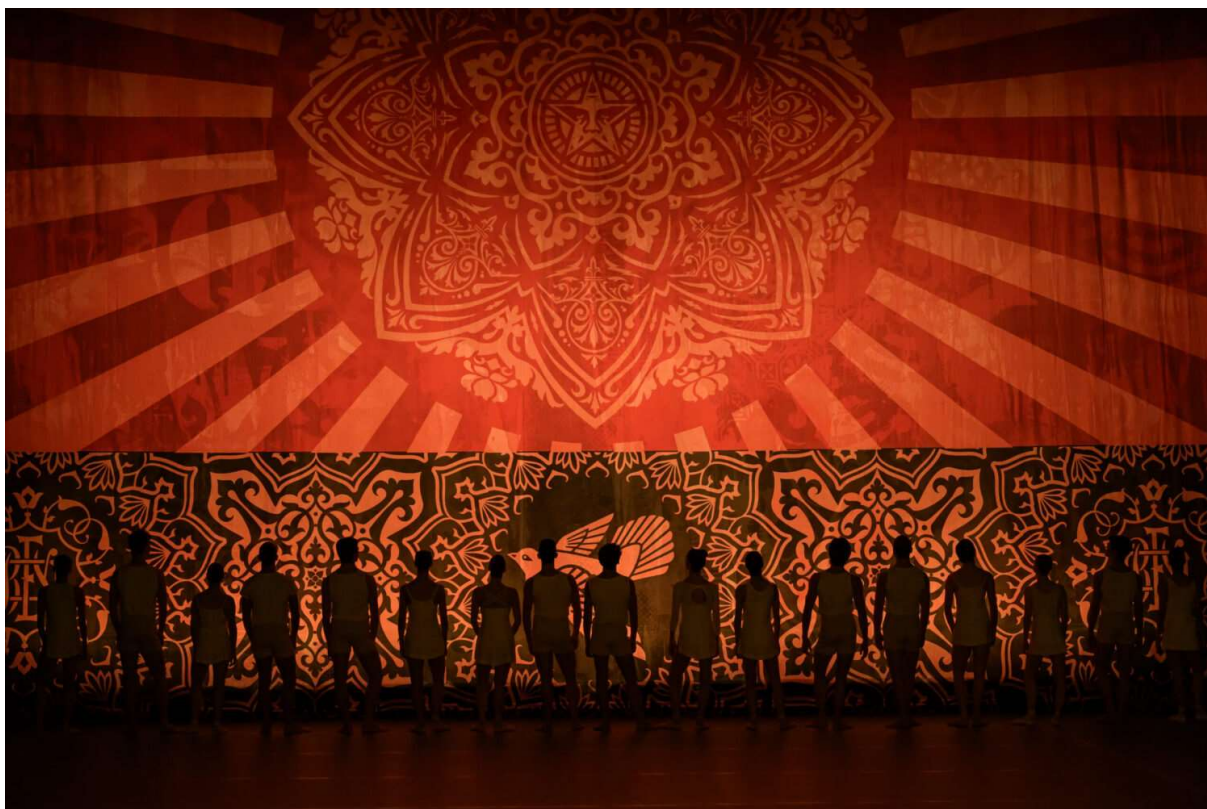
Z choreografie Heatscape. (Foto: Serghei Gherciu)

Inscenaci Heatscape vytvořil v roce 2015 pro soubor Miami City Ballet. Energií sršící zhruba třicetiminutový proud tance bere inspiraci z několika zdrojů – miamské čtvrti Wynwood Arts District, děl výtvarníka Sheparda Faireyho, rozmanitosti miamského baletní komunity a v neposlední řadě hudby Bohuslava Martinů. Koncert pro klavír a orchestr č. 1 D dur je až překvapivě inovativní a vytváří hudební plátno s bohatou texturou, na něž Peck nanáší ornamenty své choreografie. Scéně dominuje „murál“ na horizontu s Faireyho dizajnem. Motivy mandal v hřejivě oranžovo-fialových tónech kontrastují s těly tanečnicků oblečených do bílých a světle béžových kostýmů (ženy mají na sobě krátké trikoty se sukní a muži trika a šortky).

Z choreografie Heatscape. (Foto: Seghei Gherciu)

V centru pozornosti Heatscape však stojí tanec. Už při prvních tónech, kdy se tanečníci v jedné řadě rozběhli směrem k forbině, z jeviště sálala radost, nadšení, drav i síla skupiny. Společné pasáže všech interpretů plynule střídala sóla, tria i duety, to vše v závratném tempu, které se uklidnilo jen na chvíli.

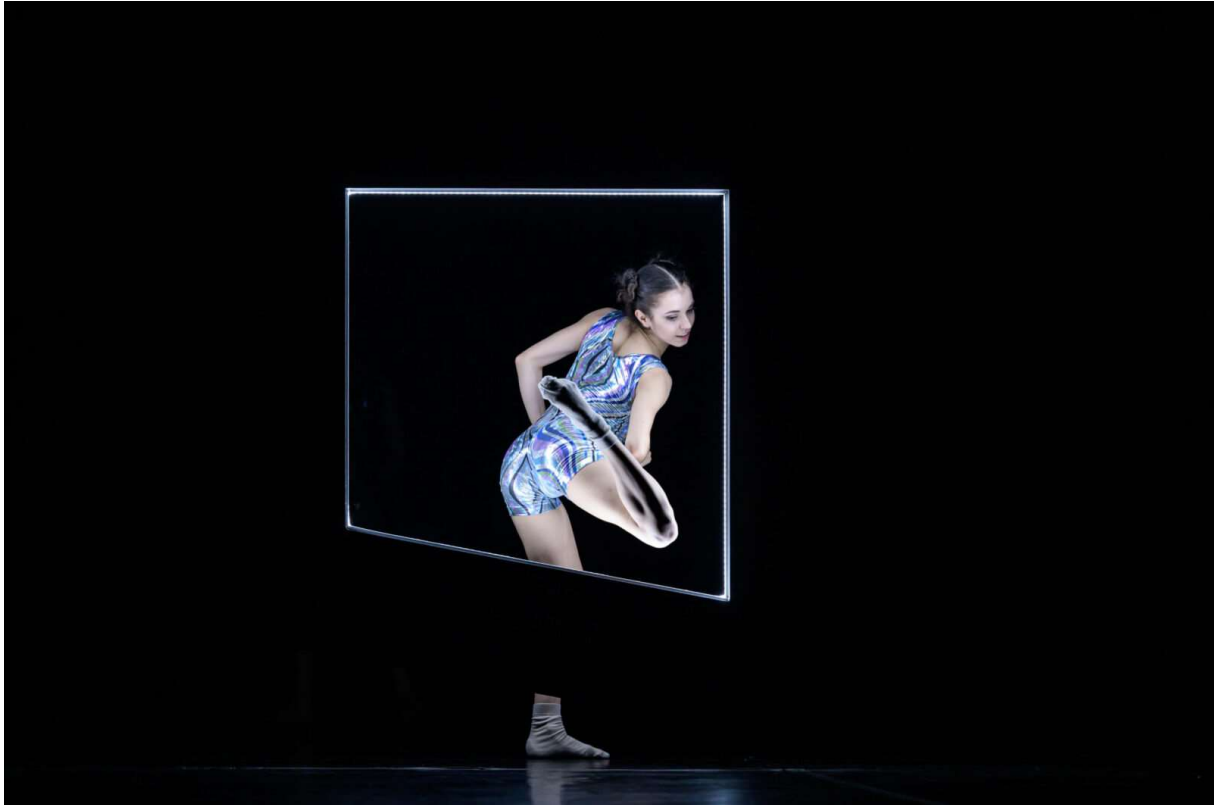

Z choreografie Heatscape. (Foto: Seghei Gherciu)

Peck vychází ve svém rukopisu z klasické a neoklasické baletní techniky, vliv americké školy a balanchinovského stylu je více než zřejmý – odvážné, dynamické a originální kombinace kroků, ohýbání klasických linií, vynalézavá pas de deux plná obíhání a proplétání paží, rychlá práce nohou, pozice off-balance a důraz na maximální flexibilitu. Se všemi těmito výzvami si ostravští tanečníci poradili velmi dobře, ačkoli náročnost a rychlost choreografie se občas projevila v nedokonalém synchronu. I přesto se zdálo, že si možnost sáhnout si na (a dost možná i za) své limity opravdu užívají.

Úhel pohledu – improvizace hudební, taneční i životní

Na rozdíl od velmi technické a intenzivní první části večera plynula choreografie Úhel pohledu *Viktora Konvalinky* v uvolněné, lehce dekadentní atmosféře inspirované světem jazzové hudby. S ním ostatně souviselo také nosné téma improvizace, kterou jazzoví hráči mistrně ovládají a kterou lze do jisté míry přenést i mimo oblast hudby – do pohybu, tance i života jako takového. Tak nám to alespoň postupně na mikrofon prezentovalo sedm tanečníků (tři ženy a čtyři muži), kteří na jevišti rozehrávali pohybové etudy a situace, v nich se jen těžko dalo rozpoznat, co je nazkoušeno co vzniklo dílem okamžiku.

Eleanora Ancona v inscenaci Úhel pohledu. (Foto: Serghei Gherciu)

Konvalinka se sebevědomě pohybuje ve vodách tanečního divadla, a tak kromě pohybových prostředků dal tanečnickům k dispozici i mluvené slovo (i v jejich rodném jazyce), zvuky, kostýmy, předměty, a zejména prostor pro jejich vlastní invenci. Rovnocennými partnery jim přímo na scéně byli klavírista *Adam Farana* a saxofonistka *Marcela Kučová*, kteří byli v mnoha případech iniciátory nových situací. V jejich podání zazněly melodie Jaroslava Ježka, Bohuslava Martinů i Ervina Schulhoffa. V jistý okamžik však nastal zvrát hudební, pohybový i vizuální a interpreti nás vzali na mnohem divočejší jízdu plnou elektronických beatů a blyštivých overálků. Myslím, že všichni zúčastnění si museli sáhnout mimo svou komfortní zónu a zvládnout najednou několik disciplín, ale právě tento punc nepředvídatelnosti a tím pádem lehkého nebezpečí a zranitelnosti dokázal publikum stáhnout a v mnoha okamžicích i rozesmát (což u tanečních inscenací není samozřejmost).

Alessio Corallo, Rita Pires a Edgar Mateo Navarro v choreografii Úhel pohledu. (Foto: Serghei Gherciu)

I přesto, že Úhel pohledu po celou dobu stimuloval představivost diváků i samotných účinkujících a otevíral cesty k různým perspektivám a výkladům, nesměřoval k jasnému vrcholu. Jednotlivé „obrazy“ sice někde kulminovaly a jinde se zase uklidňovaly, ale dříve než se stačilo naplnit očekávání (vybičované už od první scény), přišel závěr. Zpětně tedy mohlo přijít zjištění, že – stejně jako v improvizaci a v životě – je třeba nečekat a užít si daný okamžik.

Ikarie – Chyba v systému

Závěrečnou částí Rapsodie Bohemia se stala Ikarie *Jany Burkiewiczové*. Choreografie odkazuje na československé sci-fi drama z roku 1963 Ikarie XB 1, ve kterém zaznívá hudba skladatele Zdeňka Lišky (jeho tvorba se pojí například i se snímky Markéta Lazarová či Spalovač mrtvol). Choreografka přejímá částečně téma i hudební partituru filmu (obohacenou o vklad současného skladatele Jiřího Konvalinky), zamýšlí se ale i nad významem slova „ikarie“ jako nad místem plným radosti a harmonie a pohrává si s myšlenkou perfektního systému narušeného chybou z vnějšku.

Z choreografie Ikarie. (Foto: Serghei Gherciu)

Utopická dokonalost se zrcadlí v dokonale synchronním pohybu skupiny, ze které (alespoň na začátku) nikdo nevybočuje. Androgynní postavy v totožných futuristicky vyhlížejících kostýmech a bílých parukách reagují jako jeden organismus na hudební impulsy. Připomínají spíše bezchybně seřízený stroj nežli organičnost lidského těla a nabízejí pohled do budoucnosti, kde se s chybou či odchylkou už nepočítá. Ale přece se objeví a jako kámen hozený do vody vyvolá reakci. Může chyba systém změnit, zlepšit, nebo zničit?

Z choreografie Ikarie. (Foto: Serghei Gherciu)

Strojová přesnost pohybu v kombinaci s Liškovou hudbou (pro mne osobně neznámou a o to více překvapivou ve své modernosti a naléhavosti) byla bezpochyby působivá, za chvíli se ale stávala monotónní, tím spíš, že se většinu času tanečníci nacházeli v podobné formaci a opakovaly se některé identické principy (kaskádovitý začátek pohybu, klid skupiny versus pohyb jednotlivce apod.). Teprve v okamžiku, kdy došlo k proměně těl v prostoru, kdy do neorganického pohybu vstoupil ten organický, začal celek dávat smysl a nastal opravdový wow efekt. Lze to však vnímat jako právě onu „chybu“, která posune nepřilíš vzrušující dokonalost na jinou úroveň.

Komponovaný večer Rapsodie Bohemia bych popsala jako risk, který vyšel. Ano, zazněla hudba českých autorů – ale nebyla to díla notoricky známá (snad jen pro hudební znalce). Ano, zapojili se známí choreografové – ale dosti pravděpodobně méně známí pro ostravské publikum. Ano, povedlo se to vše spojit v jeden celovečerní program – a zároveň vedle sebe postavit neoklasiku, taneční divadlo a současný tanec s futuristickými prvky. A přesto se nebojím říct, že publikum místy nedýchalo ve vzrušujícím napětí, co přijde dál a jaké to bude. Někdy prostě potřebujeme „chybu“ v systému...

Rapsodie Bohemia. Choreografie: Justin Peck, Viktor Konvalinka, Jana Burkiwiczová. Hudba: Jaroslav Ježek, Jiří Konvalinka, Zdeněk Liška, Bohuslav Martinů, Ervín Schulhoff. Scéna: Shepard Fairey, Viktor Konvalinka, Jaroslav Wertig, Kostýmy: Reid Barthelme & Harriet Jung, Viktor Konvalinka, Petra Vlachynská. Národní divadlo moravskoslezské v Ostravě. Recenze je psaná z premiéry uvedené ve čtvrtek 11. dubna 2024 v Divadle Jiřího Myrona.

Tereza Cigánková